

Poslanci zrušili osvetu, župan ostro protestuje

ČO BUDE S OSVETOVÝMI STREDISKAMI?

Poslanci Prešovského samosprávneho kraja (PSK) na svojom zasadnutí začiatkom júna schválili Racionalizáciu kultúrnych služieb v kultúrnych zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti PSK. Návrh sa týkal predovšetkým zrušenia všetkých siedmich regionálnych osvetových stredísk v Prešovskom kraji, ktoré majú sídla v Prešove, Vranove nad Topľou, Bardejove, Humennom, Svidníku, Poprade a Starej Ľubovni. Podľa novej organizačnej štruktúry od 1. januára 2008 vzniknú oddelenia kultúrno-osvetových činností pri krajskej knižnici v Prešove a regionálnych knižniciach v zriaďovateľskej pôsobnosti PSK. Návrh racionalizácie kultúrnych služieb predložil predseda najpočetnejšieho poslaneckého klubu KDH – SDKÚ-DS Eduard Vokál a ten rozpútal dlhú a ostrú diskusiu. Okrem mnohých poslancov dostali priestor vystúpiť aj riaditeľ Podtatranského osvetového strediska z Popradu a predseda Rusínskej obrody, ktorí boli proti novému modelu racionalizácie kultúrnych služieb. Prešovský župan Peter Chudík sa razantne postavil proti koncepcii a ešte pred hlasovaním upozornil, že materiál nepodpíše. „Ja, Peter Chudík sa pod likvidáciu osviet nepodpíšem. Môžete to schváliť aj tristokrát. Toto nie je racionalizácia, toto je likvidácia,“ prehlásil. Na zastupiteľstve PSK boli v rokovacej miestnosti po celý čas riaditelia osvetových stredísk aj niektorí pracovníci. Návrh poslaneckého klubu mal podporu komisie kultúry a národnostných menšín PSK. Nakoniec za predložený návrh hlasovalo 32 poslancov, 18 sa zdržalo a traja boli proti. Predseda PSK 11. júna oficiálne prezentoval, že uznesenie nepodpísal. Čo bude nasledovať, ak poslanci na júlovom zasadnutí opätovne materiál schvália, zatiaľ P. Chudík nekonkretizoval.

Bližšie o predložení materiálu sme sa porozprávali s predkladateľmi návrhu, Mgr. Máriou Čížikovou a Ing. Eduardom Vokálom.

Mgr. Mária Čížiková

Tento krok v y c h á d z a l z programového vyhlásenia nášho 41-členého pravického klubu. Chceme sa uberať reformným smerom v sociálnej a kultúrnej sfére. Spolu

s kultúrnou komisiou sme zmapovali ekonomickú a konkrétnu kultúrnu činnosť našich zariadení. Osvetu svoju pôvodnú funkciu ešte pred rokom 1989 podľa môjho názoru stratili. Orientujú sa na podporu ľudovej tvorivosti, krúžkovú činnosť. Tie isté činnosti majú

v náplni mestské kultúrne strediská, školské zariadenia v rámci mimoškolskej činnosti a záujmové združenia a organizácie. Hlavná činnosť osviet je odborná metodická pomoc, usmerňovanie kultúrnych aktivít obciam, záujmovým združeniam, školám a pod. Z toho nám vychádza, že najbližšou kultúrnou ustanovizňou k osvetovým zariadeniam sú knižnice, ktoré uskutočňujú metodickú činnosť pre rovnaký okruh prijímateľov. Navrhujeme, aby osвета bola súčasťou knižnice ako jej oddelenie, kde prejdú všetci odborní pracovníci osviet, čím dosiahneme personálnu úsporu na úrovni vedenia. Okrem toho navrhujeme aj zmenu financovania knižničnej a osvetovej činnosti. Chceme, aby všetci dostali to, čo im patrí. Podľa nás by najlepšie vyhovoval model podobný financovaniu školstva. V prípade knižničnej a osvetovej činnosti by mal byť normatív na obyvateľa a počet obcí v danom regióne, keďže knižnice a osvetu slúžia im. Pripravili sme rôzne varianty. Osvetové strediská pôsobia len v siedmich okresoch, ďalších šesť nových sme ne-

chceli ukrátiť, nuž sme to rozpočítali tak, aby sa ušlo aj im. Ušetrenú čiastku financií chceme ponechať kultúre, ale tie by sa mali prideľovať vo forme grantov priamo na konkrétne podujatia.

Ing. Eduard Vokál

Návrh bol vypracovaný na pôde komisie zastupiteľstva PSK a okrem toho som podobných racionalizácií v meste Lipany absolvoval niekoľko. Čo sa týka skúseností z mes-

ta, výsledkom je to, že máme v meste podľa môjho názoru dostatočne bohatú kultúrnu činnosť a čo je najdôležitejšie, podieľa sa na nej veľmi veľa organizácií, občianskych a záujmových združení aj jednotlivcov. Knižnica má každý rok

(pokračovanie na str. 2)

NEFO fond PSK: obrovský záujem

„Od zverejnenia podmienok na pridelenie grantov z NEFO fondu Prešovského samosprávneho kraja došlo do termínu uzávierky poriadne vyše 500 projektov. Ich celková hodnota bola desaťkrát vyššia ako naše možnosti! Vstúpili sme teda do priestoru, v ktorom dominuje veľký záujem,“ zhodnotil prvé grantové kolo NEFO fondu predseda jeho správnej rady Jozef Polačko (na obr.). Je iba prirodzené, že po záverečnom spočítaní ostalo iba málo takých projektov, ktoré dostali od fondu plnú výšku požadovanej dotácie. Jedinou oblasťou, kde sa tak stalo bez výnimky, bola sociálna. Všetky projekty, ktoré vyhovovali podmienkam fondu dostali dotácie v plnej výške. Aká bola a je situácia v jednotlivých oblastiach?

Najžiadanejší bol šport

„Zaplavilo nás enormné množstvo telefonátov, museli sme prijať nespočetné množstvo návštev. Spájali ich obrovský záujem urobiť maximálne kvalitné projekty, ktoré pri hodnotení uspejú. Konečný počet predložených projektov bol 373,“ skonštatoval garant pre športovú oblasť, Vladimír Varga. V žiadostiach jednoznačne dominovala kategória organizovania akcií typu Šport pre všetkých. Celkom bolo rozdelených 750 500 Sk pre 73 projektov.

Náplň projektov v kategórii „Reprezentant“ je daná samotným názvom. Z 11 projektov tri získali plnú dotáciu podľa požiadavky: TJ Štart Kežmarok pre lyžovanie (Šimon Štancel - 50 tis. Sk), Zápasnícky klub Vihorlat Snina (100 tis. Sk) a 50 tisíc Sk aj expedícia Petra Hámora (Krokus Extrem Sport Team Spišská Teplica). V kategórii športových projektov orientovaných na cezhraničnú spoluprácu získalo dotáciu 10 projektov v celkovej hodnote 324 900 Sk. Plný požadovaný

príspevok dostal projekt Recipročného medzinárodného futbalového turnaja pre žiakov do 14 rokov a mládežnícky výber do 25 rokov Oblastného futbalového zväzu Humenné (37 400 Sk).

Neuzavreté ostali dve projektové kategórie. V programe na úpravy a modernizáciu, či výstavbu športových zariadení a ihrísk. Podľa informácie Jozefa Polačka rada chce byť čo najobjektívnejšia a najspravodlivejšia, preto je proces posudzovania projektov veľmi náročný a zdĺhavý. Veľkým projektom Športové stredy, ktorý má mať celokrajiskú pôsobnosť s jednotnou schémou a je urče-

ný najmä pre školskú mládež, zatiaľ nebolo možné realizovať z finančných dôvodov. A podľa prítomných členov správnej rady fondu bez pomoci ministerstva školstva, ktoré tento projekt posudzuje mimoriadne kladne, ho zrejme ani nebude možné realizovať. Diplomático-finančné aktivity na tomto poli budú pokračo-

vať zrejme aj cez tohtoročnú dovolenkovú sezónu s cieľom, aby realizácia projektu mohla začať s novým školským rokom, teda v septembri 2007.

V kultúre „zoštíňovali“

Granty v oblasti kultúry boli rozdelené do dvoch úplne odlišných okruhov. Prvá kategória bola určená pre projekty kultúrnych podujatí od folklóru po cirkevné púte. Z ich celkového počtu cca 150 získalo dotáciu 32. Dva z nich dostali príspevok po 100 tisíc Sk - Medzinárodný ekumenický koncert sakrálnych spevov 2007 a Folklórne slávnosti pod Kráľovou Hoľou (obec Liptovská Teplička). Plná požiadavka (91 tisíc Sk) bola akceptovaná aj v prípade 35. ročníka Spišských folklórnych slávností v Spišskom Podhradí, kriviansky Hornotoryský folklórny festival bol dotovaný polovicou požadovanej sumy. V tejto kategórii bolo rozdelených 1,5 milióna Sk. „Z projektov sme akceptovali tie činnosti, ktoré sme považovali pre vlastnú realizáciu podujatí za nevyhnutné,“ vysvetlil Ján Hanzo, garant pre projekty v oblasti kultúry: „Ostatné položky, ktoré sa dali zabezpečovať iným spôsobom, napr. svojpomocne a inak, sme jednoducho museli okresať, čím sme získali časť prostriedkov aj na ďalšie projekty.“

Druhá kategória v grantovej oblasti kultúry bola zameraná na stavebnú úpravu a rekonštrukciu historických pamiatok. Celkom 16 schválených projektov bolo dotovaných 3,5 mili-

ónmi Sk, ďalších 15 ostalo pod čiarou finančných možností fondu. Najvyššia hodnota schváleného projektu bola

1,9 mil. Sk (žiadateľ Rímskokatolícky farský úrad Bardejov na reštaurovanie závesného obrazu - pridelených 250 tisíc Sk) a 1,1 mil. Sk (žiadateľ Rímskokatolícky farský úrad Sabinov na obnovu kostola smrti sv. Jána Krstiteľa - pridelených 300 tisíc Sk).

Desiatka úspešných

Iba v sociálnej oblasti boli schválené projekty dotované v plnej požadovanej výške. V programe 1 - sociálna činnosť získalo dotáciu 10 schválených projektov. Najvyššie, 200 tisícové granty získalo Gréckokatolícke biskupstvo v Prešove, Gréckokatolícka diecézna charita Prešov, NSP, nezisková organizácia Medzilaborce a Jeseň života Poprad-Kvetnica. V tejto kategórii bolo rozdelených celkom 1,7 milióna Sk. V programe 2 - stavebná činnosť získali dotácie projekty neziskovej organizácie Horse Area Vysoké Tatry a Okresného centra telesne postihnutých v Medzilaborciach. Ďalších 148 tisíc Sk bolo rozdelených v programe 3 sociálneho partnerstva pre krajské centrum Únie nevidiacich a slabozrakých Prešov a pre Partner pre sociálny rozvoj a pomoc Prešov (100 tisíc Sk). Pod čiarou ostalo 6 schválených projektov s požadovanou pomocou 1,1 milióna Sk. Garant pre sociálnu oblasť Vasil Turok-Heteš však s kvalitou predložených projektov veľmi spokojný nebol, aj keď to povedal mierne: „Nie všetci žiadatelia pochopili, o čo vlastne vo fonde NEFO ide. Väčšina nedostatkov vyplývala z toho, že sa nedostatočne oboznámili s podmienkami pre pridelenie grantov z tohto fondu a s podmienkami, ktoré musia splňať samotní žiadatelia.“

Podpora mikroregiónom

Cieľom programu Podpora regionálneho rozvoja bola možnosť poskytnutia financií na krytie hodnoty vlastného príspevku, potrebného pre žiadateľov z fondov Európskej únie. Správna rada rozdelila príspevky pre sedem mikroregiónov, ktoré majú takéto projekty rozpracované, resp. ukončené (Poloniny, Vranovský región, Čergov, Pieniny-Zamagurie, Horná Torysa a Stráže). Celková hodnota grantov pre mikroregióny je 2,85 milióna Sk.

Všetky výsledky 1. grantového kola sú uverejnené na webovej stránke PSK www.vucpo.sk. Uzávierka 2. kola pre tento rok je 30. septembra 2007.

➤ Prešovský samosprávny kraj 1. júna navštívil mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Izraela J.E. Zeev Boker. S predsedom komisie pre medzinárodnú spoluprácu a propagáciu kraja, Jozefom Polačkom hovorili o možnostiach vzájomnej spolupráce. „Vidím veľký potenciál spolupráce medzi Izraelom a Slovenskom, hlavne v oblasti turizmu. Slovensko je už v povedomí klientov cestovného ruchu čiastočne známe, ale táto idea nie je rozvinutá,“ upozornil veľvyslanec a dodal: „Sme otvorení akýmkoľvek možnostiam spolupráce a iniciatívam z Vašej strany.“

➤ V sobotu, 12. mája sa na hraničnom priechove vo Vyšnom Nemeckom - Užhorode už tradične konal Deň priateľstva - Deň dobrosusedstva. Na stretnutí predstavitelia troch regiónov, predseda PSK Peter Chudík, podpredseda KSK Ján Szöllös a predseda ZOŠA

Oleh Havaši podpísali oficiálny list so žiadosťou o vytvorenie zóny malého pohraničného styku adresovanej ministrom zahraničných vecí Ukrajiny a Slovenska. Výzvu podporil aj eurokomisár Ján Figel', podľa ktorého sa „Schengenská hranica nemá stať železnou oponou, ale novou platformou na vzájomnú spoluprácu.“

➤ Predsedovia ôsmich samosprávnych krajov a predseda Združenia miest a obcí Slovenska 24. apríla v Bratislave podpísali Deklaráciu partnerstva územnej samosprávy. V dokumente zadefinovali princípy partnerstva územnej samosprávy. V nich sa zaviazali obhajovať a presadzovať práva a oprávnené záujmy obcí, miest a samosprávnych krajov, koordinovať spoločný postup, spoločne obhajovať a presadzovať princípy samosprávnej demokracie, podporovať vytváranie konkrétnych partnerstiev na regionálnej úrovni, vymieňať si informácie a formulovať spoločné stratégie, smerujúce k posilňovaniu postavenia územnej samosprávy na národnej i európskej úrovni.

➤ Pri príležitosti podpísania Rímskych zmlúv sa začiatkom mája v Bruseli konal Deň otvorených dverí na inštitúciách EÚ. Svojím návštevníkom aj takto umožnili do-

zvedieť sa viac o Európskej únii. Na akcii už tradične participoval Prešovský samosprávny kraj v rámci stánku Domu slovenských regiónov. PSK aj takto propagoval náš kraj v Belgicku, aby belgická verejnosť mohla spoznať krásy nášho regiónu. Je to takisto spôsob ako zviditeľniť náš kraj na európskej úrovni a poukázať na aktívne pôsobenie PSK v Bruseli.

Objavme krásy nášho kraja

Prešovský samosprávny kraj sa hrdí svojim obrovským potenciálom v oblasti cestovného ruchu. Na ploche necelých 9000 kilometrov štvorcových je sústredené nenarušené prírodné bohatstvo, nevšedné kultúrne dedičstvo a bohaté historické pamiatky. Čo sa v Prešovskom kraji vyplatí vidieť a navštíviť? Miest je určite dosť, my sme oslovili poslancov za jednotlivé okresy, aby sami predstavili, čo považujú za najzaujímavejšie zo svojho regiónu. Ponúkame Vám ich tipy a pokračovať budeme v nasledujúcich vydaniach Spravodaja.

Michal Sýkora (Poprad)

Dni Štrby

Podtatranský región je veľmi pestrý. Počas celého roku sa do pozornosti turistov núka množstvo atraktívnych miest a podujatí. V samotnej Štrbe pripravujeme jubilejný 30. ročník Maloštrbského maratónu, ktorý sa beží zo Štrby do Lipovskej Tepličky. Je to podujatie, ktoré oslovuje nielen športovcov, atlétovej ale i širokú verejnosť. Na konci augusta sú to tra-

Dni Štrby.

dičné Dni Štrby. Pripravené sú rôzne akcie, atrakcie pre ľudí. Je to čas, keď sa môžu na chvíľu zastaviť. Spoločne si posedia, podebatovať. Stretávajú sa na nich nielen obyvatelia Štrby, rodáci, ale i sympatizanti. Rád by som k nám pozval skutočne všetkých, nielen Slovákov. Určite veľkým lákadlom je aj Východná. Folklorne slávnosti sú známe široko ďaleko. V novom amfiteátri si vyznavači folklóru môžu prísť na svoje. Opäť je to možnosť pre všetkých stretnúť sa, odovzdať si skúsenosti. V každej obci sa niečo deje. Každý sa snaží niečo pestré pripraviť. Či už folklórne slávnosti, alebo športové podujatia, či jazdecké preteky. Je potrebné to len viac spropagovať, dostať do povedomia a ľudia si cestu za zaujímavým programom vždy nájdu.

Milan Cocuľa (Svidník)

Hvezdáreň Roztoky

Okrem Duklianskeho priesmyku je v našom regióne množstvo malebných zákutí. Návštevníkov by som pozval do hvezdárne, ktorá sa nachádza 1 km za dedinou Roztoky. V okolí hvezdárne sú okrem nádhornej prírody aj unikátne astroklimatické podmienky zaručujúce ten pravý pohľad na vesmír sprostredkované profesionálnymi astronomickými ďalekohľadmi. Budovu hvezdárne predstavuje zrubová trojpodlažná stavba z roku 1928. Po rozsiahlej rekonštrukcii v uplynulých rokoch slúži širokému spektru návštevníkov, ktorí sem prichádzajú na večerné pozorovanie, krátke expedície a viacdňové pobyty zaručujúce ten pravý odpočinok v lone beskydskej prírody. K dispozícii je okrem kuchyne a jedálne aj prednášková sála s možnosťou využitia modernej projekčnej techniky. Hvezdáreň ponúka ubytovanie pre 30 osôb v novozriadených apartmánach a 5 izbách,

Hvezdáreň Roztoky.

v ktorých nechýbajú sociálne zariadenia a sprchovacie kúty. V blízkom meste Svidník sa nachádza známy areál letného kúpaliska a množstvo iných turistických atrakcií.

Andrej Havrilla (Bardejov)

Drevený kostolík v Hervartove

Neskromne si trúfnem povedať, že mesto Bardejov i Bardejovské Kúpele poznajú obyvatelia celého Slovenska. Chcel by som však turistov pozvať do malej rázovitej dedinky pri Bardejove, kde sa nachádza vzácny sakrálny objekt, ktorý má už viac ako 500 rokov. Tento drevený rímskokatolícky kostol je zasvätený sv. Františkovi z Assisi, významnému svätovi stredoveku a zakladateľovi františkánskej rehole. Názory historikov na dátum jeho vzniku sa v minulosti rôznili. Dnes vieme, že kostolík bol postavený pred, alebo tesne po roku 1500 a predstavuje

Drevený kostolík v Hervartove.

najstarší zachovaný typ dreveného kostola na Slovensku. Prešovský samosprávny kraj v obci

Slnecný majer.

stavia informačno-turistické centrum, ktoré má pomôcť pri rozvoji cestovného ruchu. Centrum by malo byť otvorené koncom leta. Tým, ktorí chcú stráviť niekoľko dní v nádhornej prírode, by som odporúčal novootvorené stredisko Slnecný majer v Stebnickej Huti.

Ponúka nielen ubytovanie a vychádzky do prírody, ale aj jazdu na koňoch a ďalšie atrakcie.

Jozef Savka (Snina)

Národný park Poloniny

Okres Snina sa nachádza v krásnom prostredí chránenej krajiny (CHKO), pohoria Vihorlat, CHKO Východné Karpaty a národného parku (NP) Poloniny. Na území NP Poloniny sa nachádza 9 turistických značkových chodníkov, 1 náučný chodník, 5 cyklotrás, 2 turistické hraničné priechody. V regióne sú starodávne drevené kostolíky

Vodná nádrž Starina.

- prales Stuzica v NP Poloniny, vychádzky na Sninský kameň a Morské oko, vodnú nádrž Starina, ale aj astronomické observatórium na Kolonickom sedle. Priamo v meste Snina sa nachádza Galéria Miro, ktorá každo-

Snina - socha Herkula.

- cerkvi. Ide o národné kultúrne pamiatky v Uličskom Krivom (1718), v Ruskom Potoku (1740), v Topoli (pol. 17. st.), v Jalovej (1792). Okrem toho ponúkame panenskú prírodu

ročne organizuje medzinárodný výtvarný festival. Spomeniem i sochu Herkula z roku 1841. V regióne sa nachádzajú zariadenia a penzióny v rekreačnej oblasti Rybníky, hotel Kamei, Armales Stakčín, penzión Klenova, Kremeneč Nová Sedlica, či penzión Zemplínske Hámre.

Peter Sokol (Stará Ľubovňa)

Hrad Ľubovňa

Náš región sa môže pochváliť krásnou prírodou Pieninského národného parku, ale ozdobou regiónu je nepochybne hrad Ľubovňa, ktorý má veľmi pohnutú históriu, ktorá má už takmer 700 rokov. V roku 1553 úplne vyhorel a koncom 17. storočia boli v ňom ukryté poľské korunovačné klenoty. Počas letných prázdnin má pre návštevníkov pripravené mnohé zaujímavé akcie. Turisti počas letných prázdnin viackrátvidia Čertovu skalu - divadelne spracovanú povesť o postavení hradu. Koncom júla sa môžu návštevníci tešiť na Hradné dni s vystúpeniami šermiarov a dobovými tancami. Tradične zaujímavý bude aj Sokolí let - vystúpenie sokoliarskej skupiny začiatkom augusta. Hrad so skanzenom i vybudovaným mestečkom právom patrí medzi najnavštevovanejšie pamiatky na Slovensku.

Hrad Ľubovňa.

Čo by ste v PSK mali navštíviť?

Bardejov →
Humenné →
Kežmarok →
Levoča →
Medzilaborce →
Poprad →
Prešov →
Sabinov →
Snina →
Stará Ľubovňa →
Stropkov →
Svidník →
Vranov nad Topľou →

Centrum mesta a Bardejovské Kúpele
Renesančný kaštieľ, skanzen
Hrad Kežmarok
Najvyšší drevený oltár na svete
Múzeum Andyho Warhola
Vysoké Tatry
Solivar a Opálové bane Dubník
Rekreačná oblasť Drienica-Lysá
Trojhranie na vrchu Kremeneč
Hrad Ľubovňa
Vodná nádrž Domaša
Duklianský priesmyk a Vojenské múzeum
Zrúcaniny hradu Čičva a Domaša

Finančný prebytok rozdelia poslanci do jednotlivých okresov NEMÔŽEME ROZDEĽOVAŤ VIAC AKO MÁME

Poslanci Prešovského samosprávneho kraja v júni schválili návrh záverečného účtu PSK za rok 2006. Prebytok hospodárenia vo výške 137,6 miliónov Sk bude prevedený do rezervného fondu. O jeho konkrétnom použití na riešenie najväznejších problémov rozhodnú samotní poslanci tak, aby sa ušlo každému okresu kraja. Ako vidí proces vlnajšieho hospodárenia vedúca odboru financií Úradu PSK Ing. Mária Holíková (na obr.) ?

Rok 2006 bol pre nás osobitý tým, že sa nám podarilo uzavrieť zmluvu s Európskou investičnou bankou (EIB) na poskytnutie úveru vo výške 1,3 miliardy Sk za mimoriadne výhodných podmienok pre nás. Použitie úveru je položkovito odsúhlasené nielen v rámci krajskej samosprávy, ale aj priamo s poskytovateľom, teda EIB. V tejto súvislosti chcem podotknúť, že i keď schvaľovací proces zo strany EIB bol dôkladný, úver nám poskytla na základe toho, že so systémom a výsledkami hospodárenia PSK boli kľúčoví pracovníci tohto finančného ústavu spokojní. Boli sme vôbec prvým krajom na Slovensku, ktorý takýto úver od EIB získal. Okrem toho PSK vstúpil ako

spoluzakladateľ i akcionár do niekoľkých združení, neziskových organizácií a akciových spoločností.

➤ **Návrh rozpočtu na rok 2006 bol schválený v októbri 2005. Kopíroval možnosti a potreby krajskej samosprávy?**

- Určite áno, aj keď rok 2006 priniesol niekoľko mimoriad-

ných hospodárskych situácií, na ktoré bolo potrebné reagovať úpravami rozpočtu. Medzi základné vzťahy rozpočtu a hospodárenia patrí zásada, že nemôžeme rozdeľovať viac ako máme. A musíme myslieť aj na kumuláciu finančných zdrojov pre budúce použitie v rámci väčších a koncepčných úloh a zámerov súvisiacich s rozvojom regiónu.

➤ **Reálne príjmy PSK za vlnajší rok vo výške 3,7 mld. Sk boli napokon vyššie o 121 mil.**

Sk. Ale keďže vzniknutý prebytok vyše 137 miliónov, ktorý má byť odvedený do rezervného fondu, je ešte vyšší, zdá sa, že samosprávny kraj na výdajoch šetril. Do ktorej oblasti išlo najviac peňazí?

- Určite do skvalitnenia ciest, pretože tie majú prioritu. Cesty 2. a 3. triedy, ktoré sme v roku 2004 prevzali od štátu, boli vo veľmi zlom stave, keďže údržba a opravy na väčšine z nich absentovali aj vyše 30 rokov. Ak chceme ekonomický rozvoj kraja pohnúť smerom dopredu, musíme dať do poriadku dopravné koridory. Pre potreby osobnej i nákladnej dopravy. Na tento účel je plánovaná aj väčšina úverových prostriedkov z EIB.

➤ **Z návrhu záverečného účtu vyplýva, že sa zlepšuje aj situácia v oblasti pohľadávok a záväzkov...?**

- Organizácie, ktoré sme prevzali od štátu v rámci prechodu kompetencií, boli zväčša v zlej ekonomickej situácii, najmä v oblasti zdravotníctva a školstva. Zlom vo vývoji sme dosiahli v roku 2004, najmä v oblasti záväzkov, (dokončenie na str. 9)

Ing. Stanislav Kahanec:

Aj na základe Záverečného účtu PSK za rok 2006 možno konštatovať vcelku priaznivý vývoj hospodárenia - s prebytkom hospodárenia vo výške 138 mil Sk, ktorý bude v plnej výške zdrojom rezervného fondu. Prostriedky tohto fondu dávajú priestor pre dofinancovanie ďalších potrieb PSK. Na aké akcie a v akom rozsahu, to už bude záležať na rozhodnutí Zastupiteľstva PSK. Som rád, že naše snahy i urgencie poslancov, smerujúce k zlepšeniu stavu pohľadávok a záväzkov, boli akceptované a riešené. Pozitívne možno hodnotiť výrazné zníženie stavu pohľadávok. Oproti roku 2005 došlo taktiež k zníženiu záväzkov. Prebytok hospodárenia, samozrejme, nedáva automaticky obraz o bezproblémovom a efektívnom hospodárení PSK. Je čo zlepšovať najmä pri stratovom hospodárení príspevkových organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti PSK, pri odstraňovaní nedostatkov v oblasti hospodárenia, efektívnosti i účelnosti vynakladania finančných prostriedkov pri správe majetku PSK, či pri efektívnejšom vynakladaní prostriedkov PSK vôbec.

Ing. Peter Molčan:

Najviac som spokojný so skutočnosťou, že prebytok vlnajšieho hospodárenia je možné zaradiť do kapitálových zdrojov tohto roka. Pri prepočte to znamená približne 1 100 Sk na jedného obyvateľa kraja. Vlnajší súčet kapitálových výdavkov tvoril až 21% výdavkov PSK, čo je síce povzdudzujúce, ale zďaleka to nedosahuje úroveň niektorých obecných samospráv. Našou spoločnou úlohou pre blízku budúcnosť je zamerať sa na vyrovnanie ekonomických rozdielov medzi jednotlivými mikroregiónmi kraja.

PRIPRAVUJE SA PREPOJENIE TROCH KÚPEĽNÝCH MIEST

Cestné prepojenie troch kúpeľných miest v slovensko-poľskom pohraničí - Bardejovských Kúpeľov, Wysowej a Krynice je jedným z hlavných cieľov Memoranda o porozumení medzi Prešovským samosprávnym krajom a Malopoľským vojvodstvom v Poľskej republike. V Stebnickej Huti ho 30. mája podpísali predseda PSK Peter Chudík a maršálek Malopoľského vojvodstva Marek Nawara. Memorandum

Na Slovensku ide o tri, v Poľsku o štyri kilometre. Pôjde o veľkú cestu, na ktorej budú môcť jazdiť aj vozidlá do 7,5 tony. Podľa predpokladov pôjde o cestu tretej triedy, s výstavbou by sa malo začať o tri roky. Investícia sa musí začať realizovať naraz z oboch strán. Na slovenskej strane ide o prepojenie medzi Stebnickou Hutou a štátnou hranicou v dĺžke 3,1 km. Dnes po vytýčenej trase vedie stará lesná cesta. Predpoklada-

na výstavbu prvoradej investície cesty medzi Stebnickou Hutou a Wysowou.

„Podpísali sme vážny projekt. Dúfam, že takých bude počas môjho volebného obdobia viac,“ uviedol malopoľský maršálek M. Nawara, podľa ktorého sa oba regióny dohodli na troch prioritách spolupráce. Prvou je spoločné využívanie fondov EÚ, druhou podpora výstavby veľkometrážnych hraničných priechodov a treťou podpora spoločných projektov v cestovnom ruchu. Podľa Nawaru by pri priaznivých okolnostiach mohlo byť cestné prepojenie Krynica - Wysowa - Bardejovské Kúpele hotové do piatich rokov. „Ak nájdeme finančné prostriedky, pričom sa uchádzame o vonkajšie zdroje, tak by sme vedeli práce urýchliť,“ povedal. Predseda PSK Peter Chudík skonštatoval, že úsek Stebnicka Huta - Wysowa by mohol byť hotový do troch rokov, celý zámer neskôr. „My dvaja by sme chceli, aby to bolo čo najskôr. Avšak cestári hovoria, že od myšlienky po hotovú komunikáciu je sedem rokov,“ podotkol. Ako zdôraznil, na troch prioritách spolupráce sa s poľskými partnermi zhodli. „Všetky spomínané tri body spolu súvisia. Ak sa dôkladne rozpracujú, ostatné oblasti spolupráce prídu samé,“ povedal predseda PSK.

o porozumení má predovšetkým ukázať dobrú vôľu samospráv oboch susediacich územných celkov konať spoločne. Podstatou je prepojenie kúpeľov novou cestou. Celkovo ide o sedemkilometrový úsek.

ný náklad dosahuje 1,5 milióna eur, čo je v súčasnosti vyše 50 miliónov korún. Väčšina prostriedkov by mala ísť zo štrukturálnych fondov Európskej únie. Európske zdroje by mali v rozhodujúcej miere kryť náklady

(dokončenie zo str. 8)

najväčšie dlhy mali zdravotnícke zariadenia. Odvtedy sa situácia postupne zlepšuje.

➤ **Kapitálové príjmy tvoria z celkovej príjmovej časti rozpočtu iba 3%. Nie je to vzhľadom na potreby krajskej samosprávy príliš málo?**

- Metodika tvorby rozpočtu je daná zákonom, nemožno ho porušovať. Kapitálové zdroje sme zabezpečovali aj inými cestami, napríklad cez európske fondy. Takýmto spôsobom sme získali 4,8 mil. Sk na vybudovanie modernej siete informačných internetových kioskov, 6 mil. Sk získalo Podduklianske osvetové stredisko

Svidník, vyše 2 mil. Sk prešovská Združená stredná škola služieb. Ďalšie prostriedky sme získali prostredníctvom projektu Robinwood pre oblasť využívania biomasy v rámci zavádzania obnoviteľných zdrojov energie a tak ďalej. Niekoľko

desiatok miliónov korún sme získali aj cez program Interreg IIIA. Tie boli využité predovšetkým na opravu a modernizáciu ciest vo východnej časti nášho kraja pri obciach Kurov, Zborov, Vápeník, Roztoky, Ulič a Zboj, v nadväznosti na koridor k štátnym hraniciam s Ukrajinou.

➤ **Vlastný majetok PSK má podľa záverečného účtu hod-**

VRANOV NAD TOPLŤOU

Zrúcaniny hradu Čičva.

Okres Vranov nad Topľou
 Počet obyvateľov: 76 000
 Rozloha: 769 km²
 Okresné mesto: Vranov nad Topľou

Aký je okres Vranov nad Topľou? Čo mu chýba? Akým smerom i akým spôsobom by sa mal rozvíjať? Najlepšie to vedia tí, ktorí v tomto okrese žijú a možno ešte lepšie tí, ktorí ho pomáhajú budovať. U nich sa totiž sústreďujú informácie, postrehy i návrhy občanov a navyše aj každý z nich prichádza s nejakou ideou, ktorá by mohla rozvoj kraja posunúť pozitívnym smerom. Na okres Vranov nad Topľou sme sa pozreli pohľadom poslancov Zastupiteľstva Prešovského samosprávneho kraja za tento okres a cez ich volebné priority.

Ján Gajdzik (NEKA)

Osobne si myslím, že o rozvoji okresu by mali viac rozhodovať poslanci VÚC za tento okres a nie politické kluby. V tomto smere by mali byť vyzlečené stranické tričky a treba ťahať za jeden koniec povrazu. Podľa mňa by sa mal okres Vranov nad Topľou rozvíjať predovšetkým v smere zvyšovania výrobných kapacít, čím by sme nastúpili na cestu znižovania nezamestnanosti. To sú totiž veľké problémy nášho okresu - toho prvého je veľmi málo a tých druhých zasa veľmi veľa. V rámci kraja a aj Slovenska totiž náš okres patrí medzi tie s najvyššou nezamestnanosťou. Samozrejme, tento cieľ sa nedá dosiahnuť individuál-

ne, musíme sa o to snažiť viaceri - Agentúra regionálneho rozvoja, SARIO, starostovia a primátori miest a v neposlednom rade i samotný Prešovský samosprávny kraj. Osobitnú pozornosť by sme mali neustále na všetkých úrovniach venovať aj sociálne odkázaným a zdravotne postihnutým občanom a dôchodcom. Osobne si myslím, že je potrebné zasadiť sa o sfunkčnenie priemyselného parku Ferovo priamo v centre okresu. V oblasti zamestnávania musíme tiež prehĺbiť súčinnosť s mestami a obcami okresu - najmä v oblasti poľnohospodárstva. Vo väčšej miere by sme mali využívať obnoviteľné zdroje energie - tu mám na mysli hlavne využívanie rýchlo rastúcich drevín a poľnohospodárskych plodín ako repka, drevné pelety, bioplyn. Minimálne by sme v najbližšej dobe mali položiť základy na rozvíjanie tohto cieľa. Okres Vranov je aj turisticky zaujímavou oblasťou,

no aj tu vidím ešte rezervy.

PhDr. Tomáš Lešo (NEKA)

Základná priorita môjho volebného programu sa už realizuje. Ide o projekt Vranov - pitná voda a odkanalizovanie rieky Topľa. Ide o rozsiahly projekt v hodnote 1,7 miliardy korún, ktoré sa podarilo získať z Kohézneho fondu EÚ. Je do neho zapojených 14 obcí a dve mestá. V súvislosti s vodným hospodárstvom mi veľmi záleží na tom, aby povodie rieky Topľa bolo oslobodené od záplav. Budem preto navrhovať, aby sa územný plán okresu Vranov doplnil aj o realizáciu vodnej nádrže nad Hanušovcami, ktorá bude mať významný podiel na ochrane obcí

okolo Tople od každoročných záplavových vln. Ďalšou mojou prioritou je zasadiť sa o zvýšenie zamestnanosti ľudí v okrese, v čom by malo pomôcť aj vybudovanie priemyselného parku Ferovo pri Vranove. Ide o pripravenú približne 18-hektárovú lokalitu, kde už máme s majiteľmi pozemkov uzavreté zmluvy o budúcich zmluvách na jej odkúpenie. Musíme sa tiež usilovať o využitie geotermálnej energie na vykurovanie objektov vo Vranove a o vybudovanie bazénov s termálnou vodou. Rozvoj okresu si však predstavujem aj po kultúrnej stránke - mali by sme si zachovať tradičnú ľudovú, ale aj súčasnú modernejšiu kultúru. Z toho pohľadu nie som za to, aby sa rušili kultúrne zariadenia - skôr treba ich činnosť prehodnotiť a zachovať. Veď obrodzovací proces nás v mnohých smeroch ešte len čaká.

MUDr. Ing. Marek Fedor (KDH-SDKÚ-DS)

Mojim hlavným volebným zámerom bolo, aby vo vranovskej nemocnici nedochádzalo k redukcii lôžok, oddelení, stavu lekárov ani personálu. Vzhľadom na to, že nemocnicu PSK prenajal na 30 rokov a tým pádom jej manažment už nemôžeme okliešťovať v rozhodnutiach, sa tento zámer už zrejme nepodari naplniť. Z môjho pohľadu to nebol dobrý krok - teda z hľadiska ako sa uskutočnil. Samosprávny kraj sa zbavil zodpovednosti a my v zdravotníckej komisii sme sa stali len štatistami, ktorí prijímajú sťažnosti a podnety, ale nemôžu ovplyvniť samotný chod nemocnice. Medzi mojimi ďalšími

predstaviť ako túto, vari jediná turisticky príťažlivú oblasť, propagovať.

Ján Jakubčín (KDH-SDKÚ-DS)

Okres Vranov leží na hlavnej trase smerujúcej na jednej z hlavných trás smerujúcich na Ukrajinu, čo značí, že cesty sú značne zatažené. Problémy sa ukazujú hlavne na cestách druhej a tretej triedy, ktoré potrebujeme rekonštruovať, no finančne je to poddimenzované. Mali by sa vylepšiť predovšetkým cesty v okolí vodnej nádrže Domaša, ktorá je hlavnou turistickou atrakciou okresu. Myslím si, že tu by mal Prešov pomôcť, veď väčšinu chat na brehoch Domaše vlastní Prešovčania.

Vodná nádrž Domaša.

volebnými prioritami dominuje zníženie nezamestnanosti, prilákanie investorov i snaha o vytvorenie priemyselného parku. To sa tiež zatiaľ nedarí, pretože z úrovne vlády bolo povedané - pritiahnite investorov a potom podporíme priemyselný park. Investori však neprichádzajú, pretože zaostávame v cestnej infraštruktúre. Niekoľko kilometrov ciest sice už bolo opravených, no existuje niekoľko desiatok kilometrov ďalších, ktoré to potrebujú. Mali by sme rozvíjať aj turizmus. Vodná nádrž Domaša však nedávno neprešla testami kvality vody, takže neviem si

Chýba mi aj väčšia propagácia okresu a jeho zaujímavosti. Zdá sa mi, že všetko v našom kraji sa smeruje iba na Tatry, ale aj náš okres stojí za návštevu. V oblasti kultúry tiež zaostávame. Veď Vranov doposiaľ nemá ani multifunkčnú halu, kde by sa dali organizovať kultúrne a športové akcie. Osobne ma teší, že sa začína prejavovať spolupráca poslancov VÚC s primátormi a starostami okresu. Momentálne sa spolu snažíme nájsť riešenie opráv rozkopaných ciest po výstavbe kanalizácie v rámci projektu Vranov - pitná voda a odkanalizovanie rieky Topľa.

Problémy sa tak riešia pragmaticky, bez stranických tričiek.

MUDr. František Mrázik (SMER-SD, HZD a ANO)

Ako lekár sa snažím, aby pacienti boli s úrovňou vranovskej Nemocnice s poliklinikou spokojní. Nejde pritom len o samotnú nemocnicu, ale aj o vysokú kvalitatívnu úroveň neštátnych zdravotníckych organizácií. Mojou snahou je, aby sa zvyšovala aj úroveň školstva. V ostatných rokoch žiaci zo základných škôl „utekajú“ študovať hlavne na gymnáziá, ale musíme si uvedomiť, že do popredia už máme posúvať aj robotnícke povolania.

Okres Vranov to je tiež šport - to sú vranovskí futbalisti hrajúci v druhej slovenskej futbalovej lige, to sú karatisti, džudisti, to je i vranovský stolnotenisový klub... Tým, ale aj ostatným športovcom chcem pomáhať, aby svojimi výkonomi stúpali na vyššie priečky v súťažiach, kde sú zapojení. Musím však spomenúť i cesty v okrese - sú v žalostnom stave. V tomto smere by sme potrebovali finančnú injekciu, aby sme dokázali opraviť ich čo najdlhšie úseky. Určite je dôležitých aj mnoho ďalších oblastí života, no nedajú sa vymenovať všetky. Myslím si, že keby sa splnilo len

to, čo som spomenul, bol by to pre okres Vranov veľký prínos.

Ing. Jozef Berta (KDH-SDKÚ-DS)

Môj volebný program vychádza z toho, čo najviac trápí občanov okresu Vranov - vysoká nezamestnanosť, málo pracovných príležitostí a minimálna cestná infraštruktúra. A to už nehovorím o chýbajúcej kanalizácii a rozvodoch vody. Niečo z toho už riešime projektom Veľká Topľa, ktorý by som prirovnal k dávnej výstavbe železnice. Tá otvorila ľuďom z nášho okresu cestu do sveta - kanalizácia zasa otvára dôležitú cestu ochrany životného prostredia. Je tiež treba riešiť problém príválových povodní v okolí rieky Topľa, ale tiež okolo rieky Ondava. Z 80. rokov minulého storočia existuje projekt výstavby nádrže nad Hanušovcami, platí tu stavebná uzávera, takže ako poslanec budem túto ideu pripomínať a bojovať, aby sa začalo s jej realizáciou. Tiež potrebujeme rozvíjať sociálne služby. Tu musíme zväziť možnosť výstavby zariadení sociálnej starostlivosti, či domovov dôchodcov menšieho typu. Obyvatelia obcí starnú a existujúce zariadenia nebudú stíhať prijímať nových klientov. Tu vidím priestor pre podporu súkromných aktivít.

Okres Vranov sa geograficky nachádza vo východnej časti Prešovského kraja. Územie má tvar obdĺžnika s výraznými výbežkami na sever a na severovýchod, kde hlboko zasahuje medzi okresy Svidník a Humenné.

Severná časť patrí do oblasti Nízkych Beskýd, na západe zaberá časť Slanských vrchov, južná a juhovýchodná časť patrí do Východoslovenskej nížiny. Najvyšším bodom okresu je Šimonka - 1092 metrov nad morom. Najvýznamnejšími vodnými tokmi je Topľa na západe a Ondava na východe okresu. Turisticky významnou je vodná nádrž Domaša.

Na území okresu je niekoľko významných chránených území - Šimonka, Oblík, Hermanovské skaly, Zamutovská, Kelčianska a Hlinská jelsina, Radvanovské skalky, Stefanovská borina, Petkovský potok, bučina pri Veheci, Herlica.

Klienti Domova sociálnych služieb MUDr. Vladimíra Pospíšila v Petrovanoch sa od 21. do 25. mája zúčastnili umeleckého a remeselného tábora pre mentálne hendikepovaných ľudí v Szolnoku, v Maďarsku. Cieľom je dať mentálne postihnutým umelcom možnosť podeliť sa navzájom so svojimi kreatívnymi skúsenosťami, rozvíjať svoje umelecké zručnosti a naučiť sa nové techniky od profesionálnych umelcov a remeselníkov. Klientov sa zúčastnili pracovných dielní na maľovanie, keramiky, prácu s kožou, prácu s papierom a kukuričným šúpolím, batik, patchwork, tkanie, vyšívanie, navliekanie korálok, pletenie košíkov, rezbárstvo, práca s plsťou a digitálne fotografovanie. Aktivity sú spojené s príjemným prostredím, ktoré vytvára peknú prírodu a bohatý program.

V piatok, 18. mája sme si pripomenuli Deň múzeí a galérií. Tento deň je spätý zväčša s dňom otvorených dverí a množstvom osobitých aktivít a podujatí. Vlastivedné múzeum Hanušovce odhalilo zákulisie múzejníckej práce počas podujatia Dvere dokorán. Pre návštevníkov pripravili viaceré aktivity - ukážky odchytu vtákov, rekonštrukcia archeologického nálezú keramiky, reštaurovanie obrazu,

tkanie na krosnách, urob si svoj šperk. V Hanušovciach sa konala aj Noc múzeí spojená klavírnym koncertom v kaštieli, hľadaním pokladu grófov, rozprávaním povestí a prehliadkou vo svetle sviec.

Dve študentky z Gymnázia armádneho generála Ludvíka Svobodu v Humennom navštívili prvý júnový týždeň Brusel, aby sa zúčastnili na niekoľkých stretnutiach s významnými miestnymi a regionálnymi politikmi a študentmi z celej Európy. Mária Tomková a Lea Záhradníková boli vybrané na základe súťaže, ktorá sa skladala z kvízu a eseje o EÚ a reprezentovali svoj región na viacerých stretnutiach v Bruseli. Humenské gymnázium ako účastníka súťaže navrhol slovenský člen Výboru regiónov - Peter Chudík, predseda PSK.

Televízna relácia Magazín PSK získala 3. miesto v celoslovenskej súťaži Podnikové médium roka 2006, v kategórii elektronické médiá. Táto strihová relácia s dĺžkou do 12 minút pravidelne každý mesiac informuje obyvateľov o dianí v Prešovskom samosprávnom kraji. Magazín vysiela až 12 lokálnych televízií na území Prešovského kraja. Sledujú ho diváci televízií v Prešove, Poprade, Humennom, Bardejove, ale aj v obciach ako je napríklad Štrba, či Lubic. Magazín PSK vydáva Prešovský samosprávny kraj od mája 2003. Relácia je umiestnená aj na webovej stránke kraja. Prvé vydanie bolo nakrútené z otvorenia Zastúpenia PSK v Bruseli.

Od polovice mája zdobia priestory Dexia banky v Bardejove kolekcia obrazov Kolomana Muchu, klienta Domova sociálnych služieb ALIA v Bardejove. Koloman sa k maľovaniu dostal náhodou ako 38 ročný. Pri prekonávaní dlhodobého ochorenia mu ergoterapeutka pre krátenie chvíle ponúkla výkres a farbičky. Vznikol malý obrázok, no prejavil sa obrovský záujem o maľovanie. V kreslení, technikách a používaní jednotlivých maliarskych pomôcok sa veľmi rýchlo zdokonaľoval. Má veľmi rád prírodu i mesto, v ktorom žije, čo odzrkadľuje aj vo svojej tvorbe. Svojou snahou, húževnatosťou, pracovitosťou, no hlavne talentom sa stal vo výtvarnej tvorbe veľmi úspešným.

Vo výstavných priestoroch NR SR v Bratislave sa v máji konal VI. ročník podujatia Dni vidieka. Moftom tohto ročníka bola Rovnosť príležitostí. Podujatie organizuje pravidelne OZ Vidiecky parlament v spolupráci s kanceláriou NR SR a Výborom NR SR pre pôdohospodárstvo, životné prostredie a ochranu prírody a svojimi partnermi. Centrum prvého kontaktu Levoča v spolupráci s MVO Ľudia a voda Košice pripravilo za Vidiecky parlament Východ výstavu, ktorej dominantnou súčasťou bola prezentácia Spiša, ale aj Šariša a Abova.

Spravodaj PSK, informačné periodikum pre obyvateľov Prešovského samosprávneho kraja.
 Vydáva: Úrad PSK, Nám. mieru 2, 080 01 Prešov,
 Kontakt: web: www.vucpo.sk tel.: 051/74 60 409, fax: 051/77 125 24, e-mail: hovorca@vucpo.sk
 Registračné číslo: KÚP 700/25/2002
 Grafická príprava a tlač: Privatpress, s.r.o., Prešov